

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพันสภาพความเป็นนิสิต
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของอาจารย์
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สรุปผล

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตตามความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพันสภาพการเป็นนิสิต
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพันสภาพการเป็นนิสิตที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2,422 คน (ร้อยละ 97.9) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,304 คน (ร้อยละ 53.8) มีอายุระหว่าง 21 - 22 ปี จำนวน 1,043 คน (ร้อยละ 43.1) กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1,004 คน (ร้อยละ 41.5) และมีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) อยู่ระหว่าง 1.76 - 1.99 จำนวน 1,703 คน (ร้อยละ 70.3)

1.2 นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิต ดังนี้

1.2.1 นิสิตมีความคิดเห็นว่าการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระหว่างการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 1,143 คน (ร้อยละ 47.2)

1.2.2 นิสิตมีความคิดเห็นว่าการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี มีสาเหตุหลายประการ โดยเรียงลำดับสาเหตุที่มีจำนวนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด จำนวน 2,055 คน (ร้อยละ 44.9) ไม่สามารถปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ จำนวน 708 คน (ร้อยละ 15.5) และไม่มีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จำนวน 604 คน (ร้อยละ 13.2) ตามลำดับ

1.2.3 นิสิตไม่แน่ใจว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 1,149 คน (ร้อยละ 47.4)

1.2.4 นิสิตมีความคิดเห็นว่าเป็นอนาคตมหาวิทยาลัยมหาสารคามควรมีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรีหลายประการ โดยเรียงลำดับวิธีการหรือการดำเนินการที่มีจำนวนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีกิจกรรม/โครงการเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดีขึ้น และสามารถสำเร็จการศึกษาได้ จำนวน 1,717 คน (ร้อยละ 31.8) พัฒนาระบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรมและมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน จำนวน 900 คน (ร้อยละ 16.7) และมีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จำนวน 848 คน (ร้อยละ 15.7) ตามลำดับ

1.3 ความคิดเห็นอื่น ๆ (เพิ่มเติม) ของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตที่มีจำนวนมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นิสิต จำนวน 28 คน นิสิตควรตั้งใจเรียนมากกว่านี้ จำนวน 14 คน มีการทำกิจกรรม ใ้ทำงานนิสิตเพิ่มหรือสอบแก้เพื่อเป็นคะแนนช่วยให้ผ่านเกณฑ์ จำนวน 14 คน และควรมีการดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิตเพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้ จำนวน 13 คน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตตามความคิดเห็นของอาจารย์

2.1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,015 คน (ร้อยละ 56.7) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 802 คน (ร้อยละ 79.0) สังกัด

กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 495 คน (ร้อยละ 48.8) และมีอายุการทำงานระหว่าง 11 - 15 ปี จำนวน 285 คน (ร้อยละ 28.1)

2.2 อาจารย์ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิต ดังนี้

2.2.1 อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยมหาสารคามมีปัญหาในเรื่องการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 681 คน (ร้อยละ 67.1)

2.2.2 อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี มีสาเหตุหลายประการ โดยเรียงลำดับสาเหตุที่มีจำนวนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด จำนวน 876 คน (ร้อยละ 31.7) ไม่สามารถปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ จำนวน 559 คน (ร้อยละ 20.3) และไม่มีเงิน/ทุนการศึกษาสำหรับชำระค่าเล่าเรียนและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จำนวน 463 คน (ร้อยละ 16.8) ตามลำดับ

2.2.3 อาจารย์ไม่แน่ใจว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 506 คน (ร้อยละ 49.9)

2.2.4 อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นอนาคคมหาวิทยาลัยมหาสารคามควรมีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรีหลายประการ โดยเรียงลำดับวิธีการหรือการดำเนินการที่มีจำนวนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีกิจกรรม/โครงการเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดีขึ้น และสามารถสำเร็จการศึกษาได้ จำนวน 741 คน (ร้อยละ 23.1) มีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จำนวน 556 คน (ร้อยละ 17.3) และจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวในมหาวิทยาลัย จำนวน 550 คน (ร้อยละ 17.2) ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นอื่น ๆ (เพิ่มเติม) ของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตที่มีค่าความถี่มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ มหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนกระบวนการคัดเลือกหรือการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อให้มีคุณภาพ จำนวน 13 คน กองทะเบียนและประมวลผลต้องมีการจัดการเรื่องระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้เข้มข้นหรือให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แม้ว่าจะนำระบบไอทีมาช่วยแต่อาจจะได้บางเรื่อง วิธีการที่ดีที่สุด คือ Face to Face ซึ่งยังมีความจำเป็น โดยสามารถจัดให้มีระบบที่สามารถให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ได้ด้วย จำนวน 5 คน ควรให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้งที่นิสิตขาดเรียน ลาเรียน และแจ้งคะแนนการสอบกลางภาค และคะแนนสอบย่อยต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองมีการติดตามเฝ้าระวัง และตักเตือนนิสิตได้ทันเวลา จำนวน 5 คน เนื่องจากนิสิตที่มีปัญหาส่วนใหญ่ไม่กล้าหรือไม่อยากเข้าพบอาจารย์

ที่ปรึกษา หรืออาจารย์ที่ปรึกษาบางคนยังขาดวุฒิภาวะในการให้คำปรึกษา ดังนั้น ในแต่ละคณะควรมีห้องแนะแนวหรือตัวแทนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตรุ่นพี่ ที่เป็นบุคคลที่สามารถให้คำปรึกษาได้นอกเหนือจากอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 3 คน ควรมีระบบการติดตามและแจ้งสภาพและสถานะปัจจุบันของผลการเรียนทุกเทอม จำนวน 3 คน และนิสิตควรตั้งใจเรียน จำนวน 3 คนตามลำดับ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้วยกระบวนการอภิปรายผลและการระดมความคิดเห็น พบว่า มีแนวทางการดำเนินงาน จำนวน 7 วิธี ดังนี้

3.1 มหาวิทยาลัยควรกำหนดระบบกลไกการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต เพื่อให้มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

3.2 คณะและหน่วยงานที่จัดการศึกษาหรือรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีควรเพิ่มช่องทางในการรับสมัครผู้เข้าศึกษาต่อที่หลากหลาย และเพิ่มช่องทางการรับสมัครสำหรับนิสิตที่เคยศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

3.3 มีการแจ้งข้อมูลและรายชื่อ นิสิตที่คาดว่าจะฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตไปยังคณะและหน่วยงาน เพื่อดำเนินการติดตามนิสิต

3.4 กำหนดช่องทางในการตรวจสอบข้อมูลผลการศึกษานิสิตผ่านระบบบริการการศึกษา โดยผู้ปกครองสามารถแจ้งความประสงค์การเข้าสู่ระบบมายังมหาวิทยาลัยเป็นรายบุคคล

3.5 มีการแจ้งสถานะการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต การลาพักการเรียน และการลาออกไปยังผู้ปกครองเพื่อรับทราบและหาแนวทางดูแลนิสิตร่วมกับมหาวิทยาลัย

3.6 จัดทำข้อมูลการถาม - ตอบปัญหาหรือการดำเนินการในเรื่องวิชาการผ่านระบบบริการการศึกษาสำหรับนิสิต

3.7 มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บหมายเลขโทรศัพท์ของนิสิตที่เป็นปัจจุบันเพื่อให้คณะ หน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

อภิปรายผล

จากการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. นิสิตและอาจารย์มีความคิดเห็นวามหาวิทยาลัยมีสภาพปัญหาในเรื่องการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี เนื่องจากช่วงที่เข้าศึกษาต่อในภาคการศึกษาแรกมีรายชื่อและมีนิสิตจำนวนมาก เมื่อระยะเวลาการเรียนการสอนสิ้นสุดในภาคการศึกษาแรกหรือสิ้นสุดปีการศึกษา จะมีนิสิตฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตหรือลาออกเป็นระยะ ๆ ซึ่งนิสิตที่เรียนในห้องหรือสาขาวิชาเดียวกันจะทราบ

พฤติกรรมและรับรู้ข้อมูลการไม่ศึกษาต่อของเพื่อน รวมถึงอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือสอนในแต่ละรายวิชาที่มีรายชื่อของนิสิตในที่ปรึกษาหรือรายชื่อ นิสิตที่ลงทะเบียนเรียน เมื่อเข้าพบนิสิตหรือตรวจสอบรายชื่อการเข้าเรียน หรือนิสิตมายื่นคำร้องขอลาออก อาจารย์จะทราบข้อมูลการไม่ศึกษาต่อของนิสิต โดยในภาคการศึกษาหรือปีการศึกษาถัดไปจะมีจำนวนนิสิตที่เข้าเรียนหรือลงทะเบียนเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ การพ้นสภาพการเป็นนิสิตมีสาเหตุหลายกรณี ตามที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้กำหนดหลักเกณฑ์การจำแนกสภาพนิสิตไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี 12 กรณี ดังนี้ (กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2561 : 96 - 97) 1) ตาย 2) ลาออก 3) โอนย้ายสถานศึกษา 4) สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร 5) ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต 6) เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งภาคการศึกษาแล้วไม่ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อรักษาสภาพนิสิต 7) ขาดคุณวุฒิหรือคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง 8) ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 1.50 เมื่อมีหน่วยกิตสะสมตั้งแต่ 30-59 หน่วยกิต ตามระดับคะแนนตัวอักษรในข้อ 30.1 ยกเว้นรายวิชาที่เทียบโอนหน่วยกิตจากสถาบันอื่น 9) ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 1.75 เมื่อมีหน่วยกิตสะสมตั้งแต่ 60 หน่วยกิต ขึ้นไป ตามระดับคะแนนตัวอักษรในข้อ 30.1 ยกเว้นรายวิชาที่เทียบโอนหน่วยกิตจากสถาบันอื่น 10) ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนด 11) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท และ 12) กระทำการทุจริตหรือมีความประพฤติอันเป็นการเสื่อมเสียแก่มหาวิทยาลัย ใช้หลักฐานเท็จต่อมหาวิทยาลัย และกระทำรายการในระบบทะเบียนของมหาวิทยาลัยแทนบุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตแล้วก่อให้เกิดความเสียหาย และมหาวิทยาลัยเห็นสมควรให้ออกตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ว่าด้วยวินัยนิสิต ทั้งนี้ การคืนสภาพนิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิต สามารถดำเนินการได้กรณีเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งภาคการศึกษาแล้วไม่ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อรักษาสภาพนิสิต เท่านั้น ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากอธิการบดี โดยความเห็นชอบจากคณบดี เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ถือว่าเป็นการลาพักการเรียนตั้งแต่ภาคการศึกษาที่พ้นสภาพนิสิตจนถึงปัจจุบัน และให้ชำระค่าธรรมเนียมการคืนสภาพนิสิตและค่าธรรมเนียมการลาพักการเรียนย้อนหลัง จึงเป็นเหตุผลให้นิสิตและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่ามหาวิทยาลัยมีสภาพปัญหาในเรื่องการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรีเนื่องจากการพ้นสภาพการเป็นนิสิตตามข้อบังคับอย่างต่อเนื่องและจำนวนมาก โดยสาเหตุของการพ้นสภาพการเป็นนิสิตเกิดจากการมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และนิสิตไม่สามารถปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากนิสิตที่เข้าศึกษาต่อในภาคการศึกษาแรกยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอนหรือการประเมินผลการศึกษาที่แตกต่างไปจากการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ การเรียนการสอนเป็นการลงทะเบียนเรียนและเข้าเรียนแบบอิสระ ไม่มีการบังคับและติดตามให้นิสิต

จะต้องลงทะเบียนเรียนหรือเข้าเรียน จึงส่งผลให้นิสิตไม่สามารถปรับตัวได้ทันและมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดในภาคการศึกษาแรกหรือภาคการศึกษาถัดไป ส่งผลให้นิสิตต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต ทั้งนี้ สภาพปัญหาส่วนตัวที่ส่งผลต่อผลการศึกษาหรือการพ้นสภาพการเป็นนิสิตมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรียรัตน์ เสือน้อย (2555 : 42 - 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า องค์ประกอบด้านนักศึกษาตัวส่วนตัวเป็นสาเหตุในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพียว ดีใจ และคณะ (2555 : 45 - 46) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษาที่มีผลต่อการออกกลางคันมีสาเหตุมาจากนักศึกษามีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียนน้อย สอบตกบางรายวิชาและผลการเรียนต่ำ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดีและเป้าหมายการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของเกษร อิศรางกูร ณ อยุธยา (2556 : 43 - 44) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์ พบว่า องค์ประกอบด้านนักศึกษาตัวส่วนตัว ด้านการเงิน และด้านสุขภาพเป็นสาเหตุในระดับมาก โดยอาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่าด้านส่วนตัว การเงิน สุขภาพ ครอบครัว และที่พักอาศัย เป็นสาเหตุในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการศึกษาของภูษณิศรา สิริวรพร (2557 : 69 - 74) ได้ศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ออกกลางคัน ด้านส่วนตัวของนักศึกษามีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ประเด็นความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในคณะที่เรียน ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jones-Giles, Jeterfonee (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการสร้างนโยบายเพื่อให้เกิดอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักศึกษาประกอบด้วยความเบื่อหน่ายด้านวิชาการ ความไม่แน่ชัดเกี่ยวกับความต้องการด้านการเรียน การเปลี่ยนถ่ายและปัญหาความคาดหวังที่ไม่เป็นจริงเกี่ยวกับวิทยาลัย คะแนนสอบสอบต่ำ ความไม่พึงพอใจต่อการให้คำแนะนำทางวิชาการ

สำหรับสภาพปัญหานิสิตมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลของสวัสดี วิชระโกชน์ (2559 : 351) ได้วิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 - 2557 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตจำแนกตามรายการพ้นสภาพการเป็นนิสิตตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณีมีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดมากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 35.72 สอดคล้องกับผลการศึกษาของอุทัย ศรีษะนอก (2559 : 83 - 84) ได้พัฒนาโปรแกรมพยากรณ์การออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม โดยประยุกต์ใช้เทคนิคโครงข่ายประสาทเทียมหลายชั้นแบบแพร่ย้อนกลับ ผลการค้นหาค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีความสำคัญเรียงจากความสำคัญมากไปหาน้อย คือ เกรดเฉลี่ยสะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิไลพันธ์ บุญมาก (2560 : 16) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาในหลักสูตรพ้นสภาพออกจากมหาวิทยาลัยชั้นในปีที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนออกจากมหาวิทยาลัยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.59 ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากปัญหาการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Meador, Ryan E. (2012 : Abstract-A) ได้พยากรณ์ความสำเร็จในการกลับเข้ามาเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในภาคตะวันตกตอนกลาง ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นถึงนัยยะสำคัญทางสถิติของจำนวนหน่วยกิตชั่วโมงที่ต้องลงทะเบียนเรียนหลังจากกลับมาเรียน ร้อยละของวุฒิการศึกษาที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า จำนวนหน่วยกิตชั่วโมงที่ต้องลงทะเบียนเรียน วุฒิการศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสม รวมถึงเพศของนักศึกษามีนัยยะสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Fernandez, Marcelo X. (2015 : Abstract-A) ได้ศึกษาผลกระทบของปัจจัยก่อนเข้าเรียนที่มีต่ออัตราการคงอยู่ของนักศึกษาช่วงสองปีแรกของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กในประเทศ Ecuador การวิจัยครั้งนี้พบว่า เกรดเฉลี่ยในมหาวิทยาลัยและอายุ เป็นปัจจัยที่พบว่ามีแรงพยากรณ์ในการคงอยู่ในช่วงชั้นปีที่หนึ่ง ในขณะที่เกรดเฉลี่ยในมหาวิทยาลัยมีผลมากที่สุดในปีแรกและปีที่สอง ถ้าเป็นช่วงปีที่สอง เกรดเฉลี่ยในมหาวิทยาลัยมีผลมากกว่า

โดยนิตินิตมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการพ้นสภาพการเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยมีสาเหตุมาจากมหาวิทยาลัยไม่มีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เนื่องจากนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำและเป็นผู้รับผลกระทบโดยตรงยังไม่ทราบหรือไม่ได้เข้าสู่กระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในการช่วยเหลือหรือดูแลอย่างใกล้ชิดหรือเป็นรูปธรรม โดยแต่ละคณะวิชามีการดำเนินการที่แตกต่างกันเนื่องจากมีบริบทที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นบทบาทสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะต้องดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี หากการพ้นสภาพตามเกณฑ์ที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรีกำหนด โดยที่มหาวิทยาลัยไม่มีมาตรการหรือการดำเนินการใด ๆ จะเกิดสภาพปัญหาการสูญเปล่าทางการศึกษาจากการพ้นสภาพการเป็นนิสิตอยู่ในระดับสูงหรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษานันธิดา ขำนาญญา

(2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกกลางคันของนิสิตระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกกลางคันของนิสิตระดับปริญญาตรี ด้านมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสูงสุดที่ส่งผลต่อการลาออกกลางคันของนิสิต และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพอร์วี่ ดีใจ และคณะ (2555 : 45 - 46) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสถาบันมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา คือ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้ด้อยประสิทธิภาพ

ในส่วนของอาจารย์มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการพันสภาพการเป็นนิสิตมีสาเหตุมาจากนิสิตไม่มีเงิน/ทุนการศึกษาสำหรับชำระค่าเล่าเรียนและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากนิสิตที่เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่เป็นบุตรเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ นิสิตต้องลาออกหรือพันสภาพการเป็นนิสิตเนื่องจากไม่มีเงินสำหรับชำระค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรรัตน์ เสือน้อย (2555 : 42 - 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่าด้านส่วนตัว การเงิน สุขภาพ และครอบครัว และที่พัวอาศัยเป็นสาเหตุในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของเกษร อิศรางกูร ณ อยุธยา (2556 : 43 - 44) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์ พบว่า องค์ประกอบด้านนักศึกษา โดยรวมพบว่านักศึกษาคิดว่าด้านส่วนตัว ด้านการเงิน และด้านสุขภาพเป็นสาเหตุในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่าด้านส่วนตัว การเงิน สุขภาพ และครอบครัว และที่พัวอาศัยเป็นสาเหตุในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของภูษณิศาสสิริวรรณ (2557 : 69 - 74) ได้ศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ออกกลางคัน พบว่า ด้านครอบครัวมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุดคือ ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของโนมา ศิริพานิช และคณะ (2559 : 79) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและแนวทางการแก้ไข พบว่า สาเหตุการออกกลางคัน คือ นักศึกษาไม่มีเงินทุน ค่าใช้จ่ายในการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Peters, Kersley Michael (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษานักศึกษาผิวดำในการศึกษาระดับอุดมศึกษา : การหยุดเรียนกลางคันจากวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อและมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจในการหยุดเรียนกลางคัน ปัจจัยเหล่านั้นประกอบไปด้วย การเงิน สถานะทางสังคมเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมของครอบครัว สอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ Jones-Giles, Jeterfonee (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการสร้างนโยบายเพื่อให้เกิดอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่มีอิทธิพลต่ออัตราการคงอยู่ของนักศึกษา คือ การบริการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและการใช้ชีวิต สามารถมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในสถาบันที่เข้าร่วมโครงการ การบริการเหล่านี้ประกอบด้วย การทำงานในวิทยาเขต การให้เงินกู้ยืมฉุกเฉิน การให้ทุนการศึกษาตามศักยภาพ การประสานงานกับผู้มีจิตศรัทธาบริจาคในนามบุคคลและนามองค์กร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือจากรัฐและรัฐบาลกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Funk, Mary Theresa (2015 : Abstract-A) ได้ประเมินการหยุดเรียนกลางคันของนักศึกษาที่ต้องเดินทางไปกลับในการเรียนของวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่อยู่นอกแบบแผนวิทยาลัยหรือวิทยาเขตที่มีนักศึกษาเดินทางไปกลับ ต้องเผชิญกับความท้าทายเป็นอย่างมากเพราะการใช้เวลาในการช่วยเหลือครอบครัวและการประกอบอาชีพของนักศึกษาอาจจะขัดขวางการมาเรียนได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Okagbare, Abel G. (2015 : Abstract-A) ได้ศึกษามุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและนักการศึกษาเกี่ยวกับอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาพบว่า การให้นักศึกษามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยเชิงสถาบันที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่ออัตราการคงอยู่ของนักศึกษา การบริการจัดการเรียนพิเศษ การพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การจัดหาอาชีพ และการกำกับติดตาม ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการคงอยู่เช่นกัน

2. แนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตระดับ

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน จำนวน 7 วิธี ประกอบด้วย

- 1) มหาวิทยาลัยควรกำหนดระบบกลไกการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต เพื่อให้มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) คณะและหน่วยงานที่จัดการศึกษาหรือรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีควรเพิ่มช่องทางในการรับสมัครผู้เข้าศึกษาต่อที่หลากหลาย และเพิ่มช่องทางการรับสมัครสำหรับนิสิตที่เคยศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
- 3) มีการแจ้งข้อมูลและรายชื่อนิสิตที่คาดว่าจะฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตไปยังคณะ และหน่วยงานเพื่อดำเนินการติดตามนิสิต
- 4) กำหนดช่องทางในการตรวจสอบข้อมูลผลการศึกษาของนิสิตผ่านระบบบริการการศึกษา โดยผู้ปกครองสามารถแจ้งความประสงค์การเข้าสู่ระบบมายังมหาวิทยาลัยเป็นรายบุคคล
- 5) มีการแจ้งสถานะการฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต การลาพักการเรียน และการลาออกไปยังผู้ปกครองเพื่อรับทราบและหาแนวทางดูแลนิสิตร่วมกับมหาวิทยาลัย
- 6) จัดทำข้อมูลการถาม - ตอบปัญหาหรือการดำเนินการในเรื่องวิชาการผ่านระบบบริการการศึกษาสำหรับนิสิต
- 7) มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บหมายเลขโทรศัพท์ของนิสิตที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้คณะหน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ เพื่อเป็นการแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น แต่การดำเนินการเนื่องจากอยู่ในช่วงแรกของการดำเนินการ จึงยังไม่เห็นผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

อย่างเป็นทางการนี้ นิสิตและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่าในอนาคตมหาวิทยาลัยควรมีกิจกรรม/โครงการเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดีขึ้น และสามารถสำเร็จการศึกษาได้ และมีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดและเห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเน้นเฉพาะกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำและมีกระบวนการติดตามที่สามารถดูแลนิสิตได้อย่างเต็มที่ภายใต้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา Jones-Giles, Jeterfonee (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการสร้างนโยบายเพื่อให้เกิดอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นโยบายและแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะช่วยพัฒนาอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา คือ การคัดกรองผู้ที่มีแนวโน้มในการหยุดเรียนกลางคัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น การจัดการกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการเพื่อป้องกันการหยุดเรียนกลางคัน การนำข้อคิดเห็นจากนักศึกษาและคณาจารย์เพื่อทราบกลุ่มนักศึกษาผู้ที่มีแนวโน้มที่จะถอนวิชาเรียน และการจัดการเชิงปฏิบัติการตามนโยบายและแนวปฏิบัติในระดับย่อยเพื่อจัดการปัญหาเกี่ยวกับอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา และสัมภาษณ์นักศึกษาที่หยุดเรียนกลางคันเพื่อหาสาเหตุถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหยุดเรียนกลางคัน

โดยนิสิตมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่ามหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนากระบวนการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรมและมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ และทราบพฤติกรรมการเรียนและชีวิตส่วนตัวของนิสิตมากที่สุด ดังนั้น การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีแนวทางการดำเนินการเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นรูปธรรมจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้จำนวนนิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตลดลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวณิชชพร ชูไรไสว (2560 : 96 - 98) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการลงทะเบียนเรียนและการพ้นสภาพของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการลงทะเบียนเรียนและการพ้นสภาพของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ช่วยเหลือและแนะนำนิสิตในการลงทะเบียนเรียนและการพ้นสภาพของนิสิต สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jones-Giles, Jeterfonee (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการสร้างนโยบายเพื่อให้เกิดอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า 1) นโยบายและแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะช่วยพัฒนาอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา คือ การคัดกรองผู้ที่มีแนวโน้มในการหยุดเรียนกลางคันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น การจัดการกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการเพื่อป้องกันการหยุดเรียนกลางคัน การนำข้อคิดเห็นจากนักศึกษาและคณาจารย์เพื่อทราบกลุ่มนักศึกษาผู้ที่มีแนวโน้มที่จะถอนวิชาเรียน และการจัดการเชิงปฏิบัติการตามนโยบายและแนวปฏิบัติในระดับย่อยเพื่อจัดการปัญหาเกี่ยวกับอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา

และสัมภาษณ์นักศึกษาที่หยุดเรียนกลางคันเพื่อหาสาเหตุถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหยุดเรียนกลางคัน และ 2) การให้บริการและความช่วยเหลือทางด้านวิชาการที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรักษา หรือพัฒนาอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา ประกอบด้วย การให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การให้คำปรึกษา การกำกับติดตาม การให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน และการจัดคอร์สเรียนเพื่อปรับพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาชั้นปีหนึ่ง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Harleston, Sheila McDonald (2005 : Abstract-A) ได้ศึกษากลยุทธ์การรักษาอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา โดยคณาจารย์และผู้บริหารในมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษานิวเดาและประสิทธิภาพของนโยบาย ในการรักษาอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาสาวาวิชาดนตรี ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จ ในการคัดเลือกและรักษาสถานภาพนักศึกษาสาวาวิชาดนตรีให้คงสภาพอยู่นั้น คือ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล

ในส่วนของอาจารย์มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่ามหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวในมหาวิทยาลัย เนื่องจากนิสิตที่เข้าศึกษาต่อ ในภาคการศึกษาแรกยังไม่คุ้นชินกับการเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีรูปแบบและกระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการประเมินผลการศึกษาที่แตกต่างไปจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่สำคัญคือการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ต้องอยู่ห่างจากภูมิลำเนาและผู้ปกครอง จึงส่งผลให้ ผลการเรียนลดต่ำลงหรือกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งท้ายที่สุดอาจจะพ้นสภาพการเป็นนิสิต ต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมคิด รักษาทรัพย์ และคณะ (2557 : 90 - 91) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันในด้านส่วนตัวนักศึกษาเรื่องมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียน น้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของภูษณิศ สิริวรพร (2557 : 69 - 74) ได้ศึกษาสาเหตุ ของการออกกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษา ต่อในระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ออกกลางคัน ด้านส่วนตัวของนักศึกษา พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ประเด็นความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในคณะที่เรียน ผลการเรียน ไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนิมา สิริพานิช และคณะ (2559 : 79) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและแนวทางการแก้ไข พบว่า สาเหตุการออกกลางคัน คือ จากตัวนักศึกษาซึ่งมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ และคุณลักษณะเฉพาะตัว ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Peters, Kersley Michael (2004 : Abstract-A) ได้ศึกษานักศึกษาผิวดำในการศึกษาระดับอุดมศึกษา : การหยุดเรียนกลางคันจากวิทยาลัยชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อและมีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการหยุดเรียนกลางคัน ปัจจัยเหล่านั้นประกอบไปด้วย การเตรียมพร้อมในการเรียนและการบริหารจัดการการศึกษา ทั้งนี้ อาจารย์ได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนกระบวนการคัดเลือกหรือการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อให้มีคุณภาพ ไม่ควรเน้นที่ปริมาณมากเกินไป ควรพัฒนาเกณฑ์การรับและกระบวนการคัดเลือกให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น หากรับนิสิตเข้ามาศึกษาต่อในปริมาณมาก การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน ทรัพยากร และอาจารย์ที่ปรึกษาจะดูแลและให้การช่วยเหลือไม่ทั่วถึง จะส่งผลให้นิสิตกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำหรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนในระดับอุดมศึกษาอาจจะพ้นสภาพการเป็นนิสิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุปราณี เทศนาเรียง (2557 : 116 - 117) ได้ศึกษารูปแบบการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการออกกลางคันเกิดจากการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่สถานศึกษาจัดสอบสัมภาษณ์เพื่อเข้าเรียนในสาขาที่อยากเรียน รับเข้าเรียนจากการคัดเลือกจากการสังเกตพฤติกรรมบุคลิกภาพเพื่อสนองนโยบายการเพิ่มปริมาณผู้เรียน และ 2) รูปแบบการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับที่เหมาะสมมาก รูปแบบด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ มีสอบคัดเลือก การให้โควตาพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยควรนำแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้คณะ หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องได้เร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.2 กองทะเบียนและประมวลผล ควรทำงานร่วมกับคณะ หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเพื่อปรับปรุง พัฒนา หรือดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีอย่างต่อเนื่อง

1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาระบบกลไกในการให้คำปรึกษาหรือติดตามนิสิตในที่ปรึกษาเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และผู้ปกครองนิสิตเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาข้อมูลแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนในสาเหตุที่ส่งผลให้นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิตจำนวนมาก

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระหว่างกลุ่มนิสิตที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น